

TÜRKİYE'DE İNGİLİZ KÜLTÜREL DİPLOMASİ VARLIĞI: BRITISH COUNCIL

Okan Doğan¹

Gülcan Işık²

ÖZ

Küresel ve yerel ölçekte yaşanan gelişmelerin sonucu, diplomasi alanındaki geleneksel kavrayışlar ve pratikler sonuçsuz kalmış ve neticesinde uluslararası ilişkilerde yeni yaklaşımların benimsenmesi gerekmiştir. Aynı zamanda güç kavramının diplomasi alanındaki dönüşümü de gerçekleşmiş; devletlerin uluslararası ilişkilerde başvurdukları baskı ve yaptırım odaklı sert güç pratikleri yerine maliyet açısından devletlerin yararına olan ve uzun dönemli ilişkilerin geliştirilmesinin amaçlandığı yumuşak güç pratikleri uygulamaya konulmuştur. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşanan 11 Eylül 2001 terör saldırıları sonrası diplomasi ve sert güç pratikleri yerine devletlerarası ve devlet-millet arasındaki yeni ilişki biçimlerinin kurulması ve sürdürülmesi anlamında kamu diplomasisi ve yumuşak güç kavramları önem kazanmıştır. Küresel ölçekte eğitim, kültür ve sanat gibi alanlarda görülen yumuşak güç unsurları, devlet-devlet ya da devlet-millet ilişki bağlarının kurulmasına katkı sunmaktadır. Bu makalede tarihsel açıdan Türkiye ile yakın ilişkileri olan Birleşik Krallık kültür kuruluşu olan British Council konu edinilmiştir. British Council resmî internet sitesinde yer alan eğitim ve kültür-sanat faaliyetleri kamu diplomasisi bağlamında Peisert Kültürel İletişim modeli kapsamında içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Araştırma neticesinde temel kuruluş amacı eğitim olan British Council'ın, Türkiye'deki meşruiyetini daha çok kültürel ve toplumsal hayata yönelik etkinliklere dayandırdığı görülmüştür. Toplumsal çeşitliliği gözeterik çalışma yürüten kuruluş, faaliyetlerinin neredeyse tümünü iki yönlü yaklaşımı benimseyerek kültür-sanat ve toplumsal katkı ekseninde gerçekleştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Birleşik Krallık, Kamu Diplomasisi, Kültür, Yumuşak Güç, Eğitim.

THE PRESENCE OF ENGLISH CULTURAL DIPLOMACY IN TÜRKİYE: BRITISH COUNCIL

ABSTRACT

As a result of global and local developments, traditional conceptions and practices in the field of diplomacy had been ineffective and then, new approaches in international relations had to be adopted. Also, the transformation of the concept of power in the field of diplomacy took place; instead of the pressure and sanction-oriented hard power practices in international relations, soft power practices that benefit the states in terms of cost and aim to develop long-term relations have been put into practice. After the September 11, 2001 terrorist attacks in the US, diplomacy and hard power

Araştırma Makalesi

Research Article

¹Öğretim Görevlisi

Gazi Üniversitesi Yabancı Diller
Yüksekokulu, Ankara, Türkiye

E-Posta

okandogan@gazi.edu.tr

ORCID

0000-0002-0403-3921

²Prof Dr.

Ankara Hacı Bayram Veli
Üniversitesi İletişim Fakültesi,
Ankara, Türkiye

E-Posta

gulcan.isik@hbv.edu.tr

ORCID

0000-0002-6296-7802

Başvuru Tarihi / Received

18.12.2023

Kabul Tarihi / Accepted

04.03.2024

practices were replaced by the concepts of public diplomacy and soft power, which gained importance for establishing and maintaining new forms of inter-state and state-nation relations. The soft power elements, especially seen in fields such as education, culture and art on a global scale, contribute to the establishment of state-state or state-nation relationship ties. In this article, the British Council, the cultural institution of the UK, having historically close relations with Türkiye, is discussed. The education and culture-art activities on the British Council website were analyzed through content analysis within the scope of the Peisert Cultural Communication model in the context of public diplomacy. As a result of the research, the British Council, education oriented institution, bases its legitimacy in Türkiye mostly on activities related to cultural and social life. Almost all of the activities by the organization, favoring social diversity, have been carried out on the axis of culture-art and social contribution, adopting a two-way approach.

Keywords: United Kingdom, Public Diplomacy, Culture, Soft Power, Education.

GİRİŞ

Küreselleşme ve teknoloji ekseninde değişen ve gelişen pek çok alanda olduğu gibi diplomatik faaliyetlerde de dönüşüm gözlemlenmektedir. Öyle ki, ulusal çıkarların korunması ve devletlerin amaçlarını gerçekleştirmesinde geleneksel diplomasi anlayışının etkinliği tarihsel süreçte azalmış ve kamu diplomasisi kavramı önem kazanmaya başlamıştır. Edmund Gullion tarafından ilk kez kullanılan *kamu diplomasisi* kavramı, yabancı devletlere ve halklarına yönelik diplomatik ilişkilerin gerçekleştirilmesine odaklanmaktadır. Dünya Savaşlarının yaşandığı 1914-1918 ve 1939-1945 yılları ise uluslararası ilişkilerde kamu diplomasisinin varlığını daha da güçlendirmiştir. Bu dönemlerdeki faaliyetlerin sonucu dış politikada kültürlerarası iletişim süreci ön plana çıkmıştır (Pigman, 2010: 121). Nitekim, kamu diplomasisinin temelinde, kültürlerarası etkileşimi sağlamak ve ülkelerin uluslararası ölçekte bilinirliğini, onların ideolojilerini, sosyokültürel değerlerini ve düşüncelerini tanıtarak diplomasiyi gerçekleştirmek vardır. Bu doğrultuda kültürel diplomasi kamu diplomasisinin alt kolu olarak karşılıklı anlayış temelinde bilgi, değer, gelenek ve yaşam tarzlarının değişimine odaklanmaktadır. Ayrıca kültürel diplomasi yabancı toplumlara sosyokültürel modeller sunmakta ve dış politika kanalıyla kültürel farkındalığın gerçekleşmesini amaçlamaktadır (Cull, 2009). Bu nedenle devletlerin dış politikalarında eğitim, sanat ve kültürel araçlar yoluyla uluslararası ilişkilerin uzun dönemli olarak sürdürülmesi açısından yumuşak güç olarak kültürel diplomasi, önem

arz etmektedir. Ekonomik yaptırımlar ve askerî müdahaleler gibi sert güç araçlarının yarattığı maliyet ve zaman kayıplarını bir anlamda ortadan kaldıran kültürel diplomasi; devletlere bilim, sanat ve medya gibi dış politikada yansımaları olabilecek alanlarda önemli hareket kabiliyeti de kazandırmaktadır. Hükümetler arası iletişimin güçlendirilmesi açısından kültürel diplomasi unsurları etkinlik göstermektedir. Ayrıca kültürel diplomasi bağlamında oluşturulan kurum ve kuruluşlar iletişim alanındaki araçsal çeşitliliğe katkı sunmaktadır. Günümüzde diplomasi ve sert güç pratikleri, ulusötesi yapılanmaların varlığı sonucu etki alanlarını azaltmışlardır. Bunun sonucu Türkiye özelinde de son on yılda önem atfedilen kamu diplomasisi uygulamaları önem kazanmış ve devletler uluslararası ilişkilerde iletişim pratiği olarak tarihsel sürdürülebilirliğe sahip itibarlı kuruluşları, yabancı hakların duygu ve düşüncelerini etkileme noktasında daha işlevsel kılmışlardır.

Bu çalışma kapsamında; son dönem iletişim çalışmalarında halkla ilişkiler ve stratejik iletişim konularıyla birlikte ele alınan ve hatta bu konularla kimi zaman benzeşen kimi zaman da ayrışan kamu diplomasisi ve kültürel diplomasi konu edinilmiştir. Anılan kavramların ne tür bir işleve sahip olduğu, kurumsal iletişimden öte uluslararası etki sahasının ne tür bir yapı ve organizasyonda işlevsel olduğu şeklinde temel bir sorunsala dayanan çalışmaya; Birleşik Krallık ve İngiltere özelinde kamu diplomasisi çalışması yürüten British Council ve kültürel diplomasi bağlamındaki eğitim ve kültür-sanat etkinlikleri üzerinden cevap bulmaya çalışılacaktır. Araştırma içerisinde sırasıyla diplomasi ve kamu diplomasisi kavramları genel hatlarıyla açıklanacak ve daha sonra güç kavramı ve kamu diplomasisi arasındaki bağıntı ortaya konulacaktır. Kültürel diplomasi modelinin yumuşak güç bağlamında değerlendirildiği bölümünün ardından, Peisert Kültürel Diplomasi Modeli bağlamında British Council Türkiye resmî internet sitesi, tematik ve betimsel içerik analizi yöntemiyle incelenecektir.

1. Diplomasi ve Kamu Diplomasisi Kavramları

Diplomasi kavramının, uluslararası aktörlerin savaş harici ilişki mekanizması (Kömür, 2020: 92), iktidarların görüş ve düşüncelerini diğer ülkelerin karar alma mekanizmalarına ulaştırması (Gönlübol, 2000: 112) ve kurumsal anlamda ise dış işleri bakanlıklarındaki diplomatların mesleği (Arı, 2009: 341) şeklinde tanımlamaları

mevcuttur. Günümüzde diplomasi süreçlerine hükümetlerin yanı sıra uluslararası şirketler, sivil toplum kuruluşları, milletlerarası bir örgüt veya küresel başka aktörler de etkin biçimde katılmaktadırlar (Özel, 2021: 944). Öte yandan, yabancı aktörlerin birbirlerine yönelik uluslararası ilişkilerde çeşitli girişimlerde bulunması *geleneksel diplomasi* olarak görülürken; uluslararası kamuoyu ile iş birliği sonucu ilişkilerin geliştirilmesi çabası da *kamu diplomasisi* kavramı ile açıklanmaktadır (Cull, 2009: 12). Kamu diplomasisi kavramı 1965 yılında Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk ve Diplomasi Okulu Dekanı Edmund Gullion tarafından ilk kez kullanılmış; aynı üniversitenin Edward Murrow Kamu Diplomasisi Merkezi tarafından yayımlanan bir broşüründe de kavram, *bilgi ve fikirlerin uluslar ötesi akışı* şeklinde ifade edilmiştir (akt. Sancar, 2012: 87).

Kamu diplomasisi kavramı açıklanırken, kamu ve diplomasi kavramları arasındaki farklılıkları bilmek önemlidir. Kamu kavramı, hükümetle ilişkili bir kavram olarak değerlendirilmemekte ve de kamudaki işler uygulamacılar tarafından yürütülmektedir. Resmî olmayan ilişkilerin sürdürülmesi noktasında süreç içerisinde kamu, aktif unsur olarak yer almaktadır. İletişim açısından ise kamu ile diyalog odaklı simetrik anlayış benimsenmektedir. Bu süreç sonunda geri bildirimler yoluyla kaynağın davranışlarında değişimler yaşanabilmektedir. Hükümetler arası iletişim biçimi diplomaside ise iletişim, resmî ve bilimsel verilere ışığında dışişleri çalışanlarınca yürütülmektedir. Kamu, diplomasi sürecinde pasif izler konumunda yer alır ve sadece bilgi edinen konumundadır. İki yönlü asimetrik iletişim biçiminde yürütülen bu durum sonunda geri bildirim, kaynağın davranışı üzerinde bir etkiye haiz değildir (Snow, 2009: 350).

Tablo 1. Kamu ve Diplomasi Karşılaştırması

Kamu (Public)	Diplomasi (Diplomacy)
Hükümete bağlı olmayan	Hükümete bağlı
Uygulayıcılar	Dış ilişkiler görevlileri
Resmî değil	Resmî, titiz, sistemli
Etkin kamu	Edilgen kamu ya da izleyici

Karşılıklı/müşterek anlayış, iki yönlü simetrik	Kavrayış temelli, tek yönlü simetrik
Davranışta değişim var	Davranışta değişim yok

Kaynak: (Snow ve Taylor, 2009)

Yukarıdaki tabloda kamu ve diplomasi ayırımından da anlaşılacağı üzere, kamu diplomasisi, hükümetlerin sadece diğer ülke yönetimleri ile değil aynı zamanda ilgili ülkelerin halkları ile de iletişim kurulması ve onları etkilemek amacıyla kaynakların kullanıldığı davranışların bütünü olarak görülebilir (Nye, 2008: 95). Öyle ki, kamu diplomasisinde devlet-toplum ve toplum-toplum ilişkileri ile kültürel ilişkilere odaklanması, kavramı geleneksel diplomasiden farklılaştırmaktadır. Sivil unsurlarca yürütülen kamu diplomasisinde halkla ilişkiler, lobcilik, ulus markalama, gündem belirleme ve iletişim araçları yoluyla bilgilendirme unsurları etkin mekanizmalar olarak kullanılmaktadır (Ekşi, 2017: 192). Buna ek olarak markalaşma, ülkelerin imajlarına uluslararası boyutta olumlu yönde katkı sunmakta ve “güçlü ülke” imgesinin yaratılmasına katkı sunmaktadır (Szondi, 2009: 301). Simon Anholt’un 1996 yılında kamu diplomasisi özelinde geliştirdiği *ulus markalama* kavramı, ulusal kimliklerin yaratılmasında süreç odaklı ve ülke varlıklarının kullanımı yoluyla ülke kimliklerinin oluşturulması ve kültürlerinin aktarılmasına karşılık gelmektedir (Anholt, 2011: 6). Ulus markalama etkinlikleri, kamu diplomasisi eşgüdümünde gerçekleştirildiğinde olumlu ülke imajı inşasında yabancı ülkelere ve toplumlara yönelik çalışmalara katkı sağlamaktadır.

Tablo 2. Geleneksel Kamu Diplomasisi ve 21. Yüzyıl Kamu Diplomasisi Karşılaştırması

	Geleneksel Kamu Diplomasisi	21. Yüzyıl Kamu Diplomasisi
Koşullar	Devletler arası çatışma ve gelirim	Barış ortamı
Hedefler	Hedef kamularda (ülkeler/halklar) davranış değişikliği ile politik değişim yaratılması	Ülkeler çıkarları doğrultusunda yurt dışında olumlu itibar için siyasi ve ekonomik çıkarların teşviki
Strateji	İkna/Kamu idaresi	İlişki inşası ve devamlılığı/Kamularla yakın ilişki

İletişimin yönü	Tek yönlü (Monolog)	İki yönlü (Diyalog)
Araştırma	Oldukça az	Geri bildirim önemli/Bilimsel temelli ilerleme
İleti içeriği	İdeoloji, Bilgilendirme, Çıkar	Fikirler, Değerler, İş birliği
Hedef Kamu	İletinin gönderici ve alıcısı/Hedef ülkelerin kamuları	Ayrıştırılmış ve betimlenmiş kamu/Yerel kamular ve katılımcılar
İletişim Kanalları	Geleneksel kitle iletişim araçları	Eski ve yeni medya araçları; çoğunlukla kişiselleştirilmiş
Bütçe	Hükümet destekli	Kamu ve özel ortaklıklar

Kaynak: (Szondi, 2008)

Tablo 2’den de açıkça anlaşılacağı üzere geleneksel kamu diplomasisi ve modern kamu diplomasisi anlayışı birçok farklı açıdan diplomasi faaliyetleri gerçekleştirmesine karşın; farklılaşmanın özünde modern diplomasi anlayışının, karşılıklı anlayış temelli ve iş birliğine dayalı barış ortamlarının uzun dönemli devamlılığının sağlanması olduğu görülmektedir. Geleneksel anlayışın tek yönlü stratejisine karşılık iki yönlü bir tutum benimseyen modern anlayış gelenekselin aksine paydaşlara ve bunların kategorilerine dönük daha sistematik ve bilimsel yaklaşım benimsemektedir. Ayrıca modern anlayış, iletişim araçlarını kişiselleştirme odaklı ve geleneksel ile modernin harmanlandığı bir şekilde ilişki yönetiminde kullanmaktadır. Kamu diplomasisi iki yönlü iletişimle ilgilidir ve kavramın doğrudan ilişkili olduğu unsurlar; “angajman”, “diyalog” ve “mukabele”dir. Bu noktada yeni kamu diplomasisini yalnızca bağımsız bir fenomen olarak değil, diplomatların kaçınılmaz olarak farklı hükümet ve hükümet dışı aktörlerle uğraştığı diplomaside daha geniş değişim kalıplarının ifadesi biçiminde görülebilir. Benzer şekilde kamu diplomasisinin, diplomasinin “toplumsallaşması” olarak nitelendirilebilecek daha geniş bir olgunun parçası olduğu da ileri sürülebilir (Gonesh ve Melissen, 2005: 4).

Kamu diplomasisi kavramının açıklanmasına yönelik katı ve esnek yaklaşım olarak iki farklı yaklaşım benimsenmiştir. İlki, kamu diplomasisinin işlerliğini ikna ve propaganda odaklı ve dış kamuların davranış değişikliklerini amaçlayan bir yaklaşım şeklinde görülebilir. Bu kapsamdaki çalışmalar kısa vadeli siyasal sonuçları hedefleyen görsel ve işitsel medya araçları ile yapılan siyasal bilgilendirme

DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36

uygulamaları yoluyla hedef kamularda davranış değişikliği yaratılması amacına hizmet etmektedir (Signitzer ve Coombs, 1992: 140). İkinci yaklaşım ise karşılıklı anlayış temelinde uzun vadeli ilişkilerin kurulmasına yönelik kültürel iletişimin gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Bu kapsamda akademik değişim programları, sanat sergileri, dil eğitim programları ve filmler gibi kültürel etkinlikler sayılabilir. Böylesi programların ulusal çıkarların gerçekleştirilmesinde dış politikaya önemli katkı sunacağı düşünülmektedir. Diplomatların gerçekleştirdiği katı yaklaşımın aksine esnek yaklaşım altında kültürel faaliyetlere odaklanan çeşitli yapılar (British Council, Fulbright Komisyonu, vb) birtakım çalışmalar gerçekleştirmektedir (Signitzer ve Wamser, 2006’dan akt. Yağmurlu, 2007: 17). Kamu diplomasi etkinliklerindeki başarılı sonuçların ortaya konabilmesi, her iki yaklaşımın da dengeli bir şekilde takip edilmesini gerektirmektedir. Kamu diplomasisi güven ve güvenilirlik kavramları üzerine kuruludur ve genellikle uzun süreçlerin sonunda en iyi sonucu vereceğine inanılmaktadır (Melissen, 2005: 15).

Peterson (2002) kamu diplomasisinin etkin reformunun kaynak sağlamanın ötesine geçmesi gerektiğini söylemektedir. Bu noktada yeni bir kamu diplomasisi paradigmasının devreye sokulması önem arz etmektedir. Bu, kapsamlı bir stratejinin parçası olarak kamu diplomasisinin rolünü yeniden tanımlamak ve onu dış politika hedeflerine bağlamak anlamına gelmektedir. Kamu diplomasisinin işlerliğinin artırılması noktasında ise şu beş maddenin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Peterson bu maddeleri sırasıyla; tutarlı stratejik ve düzenleme çerçevesi geliştirilmesi, geleneksel tek yönlü iletişim yerine özele indirgenmiş iki yönlü diyalogun artırılması, özel sektör katılımının genişletilmesi, kaynakların etkinliğinin iyileştirilmesi ve kamu diplomasisine ilişkin varlıkların genişletilmesi şeklinde ifade etmektedir (Peterson, 2002: 79). Stratejik iletişim yönetimi ekseninde kamu diplomasisinin hükümet bilgilendirmeleri ve uzun vadeli kültürel ilişkiler noktasında ise üç boyut arasında çeşitlilik gösterdiği ifade edilmektedir. Bunlarda ilki, stratejik hedeflerle uyumlu olacak şekilde yapılan haberlere tepki vermektir. Diğerleri proaktif olarak verilmek istenen ana mesajları güçlendirmek ve algıları etkilemek amacıyla tasarlanmış etkinlikler ve olaylar yoluyla haber gündemi oluşturmaktır. Kültürel değerlerin ve varlıkların tanınmasını ve hedef kamuların onları öğrenmesini sağlarken uzun vadeli

ilişkiler kurmak üçüncü boyut olarak ifade edilebilir (Leonard, 2002: 10). Bu boyutların her biri farklı bir zaman ölçeğine göre çalışmaktadır. Reaktif haberler saatler ve günler içinde gerçekleşirken, proaktif iletişim ve algı değiştirme etkinlikleri ise uzun zaman dilimine yayılmaktadır (Leonard, Stead ve Smewing 2002: 11).

Özetle, kamu diplomasisinin farklı tanımlamaları, kavramın ülkeler açısından ilişki yönetiminde önemli bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Kamu diplomasisi süreci, sivil toplum olgusuna vurgu yapmakta ve bireylerin iletişimdeki etkinliklerinin önemini ifade etmektedir. Hedef kamulara yönelik karşılıklı anlayışı merkeze alan, farklı aktörlerin katılımına izin veren kamu diplomasisi, ağırlıklı olarak kültürel öğeler yoluyla kamular arasındaki diyalogun geliştirilmesine odaklanmaktadır.

2. Kamu Diplomasisi Bağlamında Güç Kavramı

Küresel ekonomik sistemin gerektirdiği karşılıklı bağımlılık ilişkilerinin gelişmesi, küresel politikalara yön veren merkezi sistemin artan maliyetleri ve çoklu modernite deneyimleri ulusal ve bölgesel boyuttaki dinamikleri etkilemiş ve ülkeler arası yeni ilişki biçimlerinin oluşmasını sağlamıştır (Kalın, 2011: 6). Bu bağlamda devletlerin örgütsel nitelikleri düşünüldüğünde, uluslararası ilişkiler alanında örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için ve devamlılığının sağlanması adına ulusal çıkarları önceleyen araçların seçilmeleri ve bu doğrultuda ilerlemeleri beklenmektedir. Ülkelerin coğrafyaları, komşuları, siyasi konjonktürü ve maliyet gibi unsurlar kamu diplomasisi alanında kullanılacak araçların belirlenmesinde rol oynamaktadır (Çamır, 2009: 21). Bu noktada devletin uluslararası alanda meşruiyet kazanma süreçlerine ilişkin olarak araçların etkinliğini belirleyen temel unsur, dış politikada izledikleri yöntemlerle doğrudan ilintilidir. Güç kavramı, devletlerin dış politikalarına yön vermedeki araçsal tercihlerini şekillendirmektedir.

Nye (2008) gücü, “istenilen sonuçların elde edilmesini sağlamak için diğerlerini etkileme yeteneği şeklinde tanımlamaktadır. Bir diğer tanımda ise güç, uluslararası politika alanında diğer devletlerin hareketlerini etkileyebilme yetisi olarak görülmektedir (Wilson, 2008: 114). Ayrıca rüşvet, tehdit ve zorlama ile yapılması, istenilen şey için cazibe yaratılması diğerlerinin davranışlarını etkilemedeki üç yol olarak görülmektedir (Nye, 2008: 94). Bu tanılardan yola çıkılarak diplomasi alanında

yer alan güç kavramını üç farklı türde – sert, yumuşak ve akıllı- ele almak mümkündür. Politik amaçlara ulaşmak için tehdit, zorlama ve askerî güç kullanımı *sert güç* (hard power) kapsamına girmektedir. Diplomatik ilişkilerde devletler sert güç uygulamaları ile karşılarındaki devletleri kendi belirledikleri noktaya getirme çabasındadırlar (Yılmaz, 2008). Bu açıdan muhatap devlete yönelik uygulanan her türlü caydırma, tehdit ve zorlayıcı faaliyet sert güç kapsamında değerlendirilmektedir. Sert güç, kendi içerisinde çok çeşitli unsurları barındırabilir; ancak en sık rastlanılan unsurlar, ekonomik ve askerî unsurlardır. Nye (2005), sert güç kavramı ile askerî gücü ilişkilendirmiş ve ekonomik gücü bu güç türü içerisinde değerlendirmemiştir (Nye, 2005). Ancak yüksek maliyet, meşruiyet kaygıları, uluslararası hukukun caydırıcılığı ve değişen uluslararası konjonktür, askerî gücün kullanımının sorgulanmasına sebep olmaktadır (Arsava, 2012: 23; Çavuş, 2012: 23). Böylece sert güçle aynı işlerlikte ancak güncel koşullara daha uygun güç arayışları ortaya çıkmıştır. Devletlerin diplomasi alanındaki alternatif unsurları da *yumuşak güç* bağlamında kullanılmaya başlanmıştır. *Yumuşak güç* (soft power) baskı, zorlama ve finansal destekler yerine sadece *cazibe* yaratılarak istenen sonuçları elde etmek için başkalarını etkileme yeteneğidir. Bir ülkenin yumuşak güç unsurları arasında; kültürel zenginlikleri, ülkeye dair değerler ve politikaları yer almaktadır (Nye, 2008: 94).

Tablo 3. Güç Spektrumu

	Sert Güç		Yumuşak Güç	
Davranış Biçimi	Zor kullanma	İkna	Gündem kur.	Çekicilik yar.
	◆-----◆		◆-----◆	
	(Zorla İrade Yaratımı)		(Etkileme)	
Araçlar	Baskı Yaptırımlar	Rüşvet Mali Destek	Kurum/Kuruluşlar	Kültür/Değerler Politikalar

Kaynak: (Nye, 2005)

Nye (2005) *Güç Spektrumu* tablosu kapsamında sert güç ve yumuşak güç arasındaki ayrımın sınırlarını belirlemeye dönük kavramları etkin bir şekilde kullanmıştır. Sert güç, kamu diplomasisinde rüşvet, yaptırım gibi zorlayıcı araçları kullanarak salt iknâ odaklı davranışın gerçekleştirilmesine odaklanırken; yumuşak

güç, kültürel değerler ve politikalar yoluyla uluslararası ölçekte ülkelerin *çekiciliğini* artırmaya dönük gündem yaratma etkinliklerine vurgu yapmaktadır.

Edebiyat, sanat, teknoloji, yaşam tarzı, insan hakları ve evrensel hukuk yasaları da kültürel yumuşak güç içerisinde değerlendirilmektedir (Büyükgöze, 2016: 44). Bu unsurların işlerlik kazanması ile devletler kendi adlarına *cazibe* yaratarak uluslararası ilişkilerde belirleyici aktör konumuna gelebilirler. Böylece isteklerini diğer devletler nezdinde herhangi bir caydırmaya ya da zorlamaya ihtiyaç duymadan gerçekleştirirler. Bu durumda sert güç unsurları terk edilir ve kamu diplomasisinde ilişkilerin inşasına odaklanan yumuşak güç devreye girer (Nye, 2005). Askerî kuvvet ile eş değer görülen sert güç ve kültürel, ekonomik ve diplomatik stratejilerin temsil ettiği yumuşak güç, birbirleri ile bağlantılı ve dengeli bir şekilde kullanıldığı takdirde *akıllı güç* (smart power) varlık gösterir (Lee, 2008). Kamu diplomasisi akıllı gücü kullanan önemli bir araçtır. Ancak, akıllı kamu diplomasisi yumuşak gücün oluşturulmasında öz eleştiri, güvenilirlik ve sivil toplumun rolünün anlaşılmasının önemine vurgu yapmaktadır (Nye, 2008: 108).

2.1. Yumuşak Güç: Kültürel Diplomasi

Kamu diplomasisinin esnek yaklaşımı altındaki kültürel iletişim; kültürel diplomasi ve kültürel ilişkiler kapsamında gerçekleşmektedir. Kültürel diplomasi, ülkeler arası anlaşmalar ile ortaya çıkan kültürel ilişkilerin yönetilmesini amaçlamaktadır. Bu durumda, kamu diplomasisi ile gerçekleştirilen asıl amaç, diplomatik etkinliklerin bütüncül bir yapı halinde itibar oluşumuna katkı sunmasını sağlamaktır. Kültürel ilişkilerde ise asıl ulaşılmak istenen, tek taraflı bir avantajdan ziyade karşılıklı faydaya dayalı, ortaklık temelinde uluslararası anlayışın geliştirilmesidir (Mitchell, 1986). Benzer şekilde kültürel diplomasi her şeyden önce ulusal gücün bir tanıtımı şeklinde değerlendirilebilir. Ülkelerin zenginlik, bilimsel ve teknolojik ilerlemeleri de dahil olmak üzere kültürel açıdan tüm yönlerini yabancı izleyicilere sunmaktadır. Aynı zamanda, kamu diplomasisi spor, sanayii ve askeri güç gibi ülkelerarası “rekabetin” sergilendiği bir alan olarak görülmektedir (Waller, 2009: 76).

Kültürel diplomasi, verdiği mesajlar sayesinde hedef kamuların söz konusu kültüre ilgi duymasını sağladığı gibi gelecekte o kültürden doğması muhtemel siyasi içerikli mesajlara dönük olumlu tutum da geliştirecektir (Sancar, 2012). Bu nedenle, Szondi (2008), kültürel ilişkilerin oldukça etkili ve itibar açısından olumsuz tutumların ve stereotiplerin değiştirilmesinde önemli bir araç olduklarını ileri sürmektedir. Kamu diplomasisinin en önemli unsurlarından birisi olarak görülen kültürel iletişimi Peisert, dört alt model çerçevesinde incelemiştir. Modellerden ilki *değişim ve iş birliği* evresidir. Bu evre tarafların eşit haklar temelinde toplumsal, kültürel ve bilimsel sorunların çözümü için bir araya gelmesini ifade etmektedir. Buradaki amaç, bir ülkenin yurtdışındaki imajına dönük anlayış ve sempati yaratmaktır. Akademik alanda yapılan öğretim elemanlarının ziyaretleri, öğrenci değişim programları ya da yabancı ülkelerdeki bilimsel araştırma projeleri bu evre kapsamında yürütülen faaliyetlere örnek olarak gösterilmektedir. *Bir kültürün yurtdışına tek yönlü transferi* ise ikinci modeldir. Dış politika çalışmaları yürüten merkezlerin faaliyetlerini kapsayan bu modelde, değiş-tokuş yerini iknâya bırakmıştır. Yurtdışında açılan dil okulları bu kapsamda değerlendirilmektedir. Üçüncü model enformasyon evresinde yurtdışında *bilgilendirme* faaliyetlerini içermektedir. Bu süreçte medya ve basın ilişkileri yoğun bir biçimde kullanılmakta ve dış politikayı destekleyici içeriklere yer verilmektedir. *Öz-tasvir* yaklaşımı olan dördüncü model ise bir ülkenin yurtdışındaki belirli bir tema çerçevesinde tasvirinin yapılmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda merkezi örgütlemelerin beklentileri doğrultusunda belirli bir planlama ve eş güdüm içerisinde hareket edilmektedir (Becerikli, 2005: 19).

Cull (2008), kamu diplomasisi uygulamalarını; dinleme, savunuculuk, kültürel diplomasi, değişim diplomasisi ve uluslararası yayıncılık etkinlikleri şeklinde beş unsura ayırarak değerlendirmektedir (2008: 31).

Tablo 4. Kamu Diplomasisi Sınıflandırması

Kamu Diplomasi Türü	Örnek Etkinlik	Örnek Ülke
Dinleme	Amaca yönelik seçim	İsviçre
Savunuculuk	Büyükelçilik Basın Faaliyetleri	Amerika Birleşik Devletleri
Kültürel Diplomasi	Devlet Destekli Uluslararası Sanat Gezisi	Fransa
Değişim Diplomasisi	İki taraflı değişim akademik değişim programları	Japonya
Uluslararası Yayıncılık Faaliyetleri	Kısa-dalga yabancı dil radyo yayını	Britanya

Kaynak: (Cull, 2008)

Yukarıdaki tabloda beş farklı kamu diplomasisi türü sınıflandırılmakta ve etkinlik örnekleri ile bu etkinlikleri kullanan ülkeleri göstermektedir. Diplomasi türleri arasında karşılıklı etkileşime en çok imkân tanıyan kültürel diplomasi ve değişim diplomasisi olduğu örnekler eşliğinde görülmektedir. Kamu destekli sanat etkinliklerinin uluslararası anlamda gerçekleştiriliyor oluşu yerel ve ülkeler arası etkileşimin sürdürülebilir bir alanda geliştirilmeye çalışmasını, göstermektedir. Bu sayede kurulacak sanat merkezleri, ülkelerin kültürel unsurlarının doğrudan hedef toplumlara sunulmasına olanak tanıyacaktır. Benzer şekilde değişim programları yoluyla öğretim üyelerinin ve öğrencilerin farklı kültürleri deneyimlemelerinin önü açılmaktadır. Böylesi bir durum, eğitim ve kültür unsurlarının aktarımı sayesinde, karşılıklı faydaya dönük sonuçları da içerisinde barındırmaktadır. Kültürel diplomasisinin bütün bu yönlerini yanı sıra yönetsel işlevi de bulunmaktadır. Bu noktada, bir aktörün (devletin) uluslararası çevreyi yönetme girişimi olan kamu diplomasisi, kültürel kaynakların ve başarıların yurt dışında tanıtılarak, kültürel aktarımın kolaylaştırılmasına çabalamaktadır. Tarihsel olarak kültürel diplomasi bir ülkenin kendi kültürünün örneklerinin ihracatını kolaylaştırma politikası anlamına da gelmektedir (Cull, 2008: 33). Eğitim ve dil politikaları tarihsel açıdan hemen her dönem ülkelerin gelişmesinde önem arz etmiştir. Ayrıca eğitim ve dil politikaları

kimlik inşa sürecinde bir devlet tarafından alınan kararlar olarak değerlendirilmektedir (Eren, 2018: 227). Öyle ki devletler, kültürel değer ve unsurların aktarılması amacına dönük olarak Alliance Française (1883), British Council (1934), Goethe Enstitüsü (1950), Konfüçyüs Enstitüsü (2004) ve Yunus Emre Enstitüsü (2009) gibi kuruluşları uluslararası ilişkiler ölçeğinde sosyokültürel bağların kurulması için yumuşak güç unsurları kamu diplomasisi alanında kullanmaktadırlar.

Özetle, topluma atfedilen değerler ve uygulamalar bütünü olarak kültür, bir ülkenin evrensel değerler içerdiğini gösteriyorsa, ülke politikaları diğer ülke insanların faydasına ve değerlerine hitap ediyorsa ve bu anlamda ülke yararının teşvik edilmesine imkân tanıyor ise kamu diplomasisi alanında istenilen sonuçlara ulaşılmasında daha az sorunla karşılaşmaktadır (Nye, 2008). Bu amaca dönük olarak ülkeler, çeşitli araçları kullanmaktadır. Bu araçlar arasında devlet destekli olup resmî kültür propagandası yapan araçların yanı sıra kamu unsurlarından dolayı destek alarak kitlelerin bilinçlendirilmesine hizmet edenler de bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında yabancı ülkelerin kültür ve eğitim unsurlarının aktarılmasına aracı olan kuruluşlardan Birleşik Krallık adına British Council, faaliyetleri ve diplomasi alanına katkıları çerçevesinde incelenecektir.

2.1.1. İngiltere Kültürel Diplomasisi ve British Council

İngiltere kamu diplomasisinin başlangıcı, I. Dünya Savaşı sırasında Almanya’nın propaganda faaliyetlerine karşı çalışması için kurulan Wellington Ofisi (Wellington House) etkinliklerine dayanmaktadır. İngiltere’nin savaş dönemindeki propaganda faaliyetlerini iki yıl boyunca Wellington House üstlenmiştir (Sanders, 1975: 119). Ancak İngiltere, günümüzde kamu diplomasisi alanında Dış İşleri Bakanlığı, BBC World Service (BBCWS) ve British Council gibi unsurları kullanmaktadır. Uluslararası radyo yayıncılığı ve haber analiz programı yapan BBCWS, İngiltere Dış İşleri Bakanlığı Foreign, Commonwealth & Development Office internet sitesindeki bilgilere göre, kamu kaynaklarının kullanımında bir ortak kuruluş olarak görülmektedir (<https://www.gov.uk/government/organisations/bbc-world-service>). Benzer şekilde Birleşik Krallık, uluslararası kültür ilişkilerinin geliştirilmesi ve eğitim temelli çalışmaların yürütülmesi konusunda uzun dönemli

DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36

bağlantıların kurulmasına odaklanan British Council da Dış İşleri Bakanlığı tarafından fonlanan hükümet dışı yürütme organı olarak değerlendirilmektedir (<https://www.gov.uk/government/organisations/british-council>). Finansal bakımdan devlet destekli diplomasi faaliyetleri yürüten British Council, İngiltere devletinin amaçlarına uygun etkinlikler düzenleyerek kültürel diplomasinin işlevselliğini artıran başat bir unsurdur. Dış İşleri Bakanlığı’nın 2013-2014 yılına ilişkin raporlarında devlet desteklerinin ilgili kurum tarafından ne gibi etkinliklerde kullanıldığı açık bir şekilde görülmektedir

(https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/322569/Official_Development_Assistance__ODA__British_Council_-_2013-14_Q3.csv/preview).¹

Küresel istikrarsızlıkların yaşandığı 1930’lu yıllarda İngiltere’de yaşam standartları, iş olanakları ve ticaret gibi alanlar da bu durgunluktan etkilenmiş, aynı dönem içerisinde Rusya, Almanya, İtalya ve İspanya gibi ülkelerde faşizm ve komünizm gibi aşırı ideolojiler güç kazanmıştır. Bu ideolojilere karşılık Birleşik Krallık hükümeti 1934 yılında Lord Tyrell’i British Council’i kurması için görevlendirmiş ve İngiltere’de dönemin propaganda faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumlardan olan Information Service ve External Services of the British Broadcasting Corporation eşgüdümlü olarak çalışmalarını gerçekleştirmiştir (Beely, 1971: 124). British Council, kuruluş amaçlarına paralel şekilde yabancı okul ve üniversitelerde İngilizcenin öğretilmesi, Britanya kültürüne özgü unsurların tanıtılması ve yabancı ülkelerde İngilizce çalışmalarının gerçekleştirilmesi gibi hedefler doğrultusunda hareket etmiştir (akt. Babaoğlu, 2019: 27). British Council faaliyet alanı kültürel diplomasi bağlamında, bilginin yönetilmesi, stratejik iletişimin sağlanması ve uzun vadeli ilişkilerin inşa edilmesi sırasıyla gerçekleştirilmesi gereken adımlardır (Ryniejska, 2009:7). Kültürel diplomasiyi geleneksel diplomasiden ayıran bu özellik ile devletler (hükümetler) uluslararası alanda uzun soluklu ittifak girişimlerinde bulunabilmektedirler. Tarihsel bakımdan Almanya ve Fransa siyasi

¹ Dünya’da 107 ülkede faaliyet yürüten British Council, 2018-2019 faaliyet raporlarına bakıldığında yıl sonuna kadar 791 milyon kişiye ulaşıldığı ve 80 milyona yakın kişi ile yakın temas kurulduğu ileri sürülmektedir (<https://www.britishcouncil.org/about-us/how-we-work/corporate-reports/annual-report-2018-19>).

rejimlerinin amaçları doğrultusunda kültür “hegemonyası” oluşturmak amacıyla çalışmalarda bulunmuşlardır. Bu iki ülkenin faşist rejimlerinin diploması faaliyetlerinin İngiltere’nin kültür alanında diploması faaliyetlerinin tetikleyicisi olduğu da söylenebilir (Fyvel, 1951: 363’ten akt. Babaoğlu, 2019).

Kuruluşunun ilk yıllarında finansman desteği çoğunlukla İngiliz hükümeti tarafından sağlanan ve sivil toplum örgütü şeklinde çalışan British Council, savaş yıllarında Balkanlar ve Türkiye’nin içerisinde bulunduğu bölgeye ayrı önem vermiştir. Kültürel propagandanın Türkiye özelindeki etkin aracı British Council olduğu kabul edilebilir. Türkiye’de siyasi propagandadan ayrı biçimde sadece kültürel alanda çalışan British Council’in başlıca hedefleri arasında; yabancı ülkelerde İngilizce çalışmalarının yapılması, eğitim kurumlarında İngilizcenin öğretiminin desteklenmesi ve Britanya kültürünü tanıtıcı imkânların sağlanması sayılabilir (Leeper, 1935: 206). Ayrıca küresel çapta Birleşik Krallık menfaatleri doğrultusunda İngiliz yaşam tarzının eski ve yeni kuşaklar arasında bağlantı kurularak sürdürülmesi, British Council’in kültürel işlevlerinde de ayrı bir yere sahiptir (Parsons, 1984: 8).

Kuruluş, kurulduğu tarihten günümüze Türkiye’de çeşitli kurumlar ile ortak çalışmalar yürütmüştür. *İngiliz Kültür Heyeti* olarak da bilinen British Council, Halkevleri ve Köy Enstitüleri ile ortak eğitim çalışmalarında yer almıştır (Atabay, 2022; Babaoğlu 2019). Güncel çalışmalar arasında ise 2018 yılında kuruluş ile Yükseköğretim Kurulunun ortaklaşa yürüttüğü Türkiye’deki üniversitelerin hazırlık eğitim süreçlerinde eğitim kalitesini artırmak ve ulusal kalite güvence sistemi oluşturmak adına *İngilizce Eğitiminde Kalite Programı* yürütülmüştür (https://www.britishcouncil.org.tr/about/press/pilot_calisma_baslatildi). Projenin yabancı dil alanında gerçekleştirilmesi kamu diplomasisine yönelik İngiltere’nin diğer ülkelere kıyasla en önemli aracı resmî dili İngilizce’nin dünya dili olarak kabul görmesinden kaynaklıdır. Uluslararası ilişkilerde *lingua franca* işlevi olduğu düşünülen İngilizce, ülkenin kültürel değerlerinin aktarımına da avantaj sağlamaktadır. Dil ve kültür çalışmalarının odağına etkileşimi ve ilişki inşasını yerleştiren kuruluş, kriz dönemlerinde bu strateji ile sorunsuz İngiliz dış politikasının gerçekleştirilmesine katkı da sunmuştur.

British Council, Türkiye’deki faaliyetlerini çalışmanın yapıldığı tarihlerde İstanbul ve Ankara şehirlerindeki iki merkezde gerçekleştirmektedir. Bu merkezlerde sürdürülen çalışmalar dil eğitimi ve yerel unsurlar iş birlikli kültür-sanat faaliyetleridir. Ayrıca dünya genelindeki etkinliklere benzer fırsat eşitliği ve çeşitliliği gibi toplumsal temalara yönelik çalışmalar da Türkiye’de gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamdaki etkinliklerde yaş, cinsiyet, kültür ile cinsel yönelim ve profesyonel kurumsal yaşam dengeleri gibi alanlara odaklanılmaktadır.

3. Araştırma Yöntemi

Bu çalışma kapsamında British Council resmî internet sitesi içerikleri Grunig ve Hunt’ın (2004) dörtlü halkla ilişkiler kuramının kültürel diplomasi çerçevesinde yorumlanması olan Peisert’in diplomasi modeli/kuramı çerçevesinde incelenecektir. Uluslararası halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi bağlamında yer alan bu araştırmanın, metodoloji açısından alan yazında özgün bir niteliğe sahip olduğu düşünülmektedir. Peisert’in kültürel iletişim modeli; değişim ve iş birliği, kendi kültürünü dışa tek yönlü aktarma, bilgi edinme ve kendini tarif etme modeli olmak üzere dört temadan oluşmaktadır. İlk tema olan *değişim ve iş birliğinde*; her iki tarafın da eşit haklara sahip olduğu bir durum söz konusudur ve tek amaç ulusalın uluslararası bağılıkların yerini tutmasını sağlamaktır. İkinci tema olan *kendi kültürünü dışa tek yönlü aktarmada*; dış politikaya yakın merkezi bir kurumsallaşma vardır ve dilin ikna etme fonksiyonu bilgi değiş-tokuşunun önüne geçmiştir. Üçüncü tema ise *bilgi edinmedir*. Bunda da kültürel ve bilimsel komitelerle yakın ilişkilerde bulunarak kendi ülkesi için dışarıda anlayış ve sempati yaratmayı amaçlamaktadır. Son kategori olan *kendini tarif etme* de dışarıda yaratılmak istenen imaj için merkezi bir örgütün politikaları planlanmasını ve koordine etmesini içermektedir (akt. Signitzer ve Wamser, 2006 :452).

Tablo 5. Peisert Kültürel İletişim Modeli ile Grunig ile Hunt’ın Halkla İlişkiler Modeli Karşılaştırması

	Tek Yönlü İletişim	İki Yönlü İletişim
Bilgilendirici	Dışa Tek Yönlü Aktarma	Bilgi Edinme
	Basın Ajansı	İki Yönlü Asimetrik
İkna Edici	Kendini Tarif Etme	Değişim ve İş birliği
	Kamuyu Bilgilendirme	İki Yönlü Simetrik

Kaynak: (Signitzer, ve Coombs, 1992)

Yukarıdaki tabloda Signitzer ve Coombs, *Kültürel İletişim Modeli*’nin Grunig ve Hunt’ın dört halkla ilişkiler modeli ile olan benzerliklerini ortaya koymuşlardır. Peisert’in kültürel iletişim modeli ile Grunig ve Hunt’ın dört halkla ilişkiler modeli arasındaki benzerlikleri göstermektedir. Bu karşılaştırmanın birbirine benzer alanları kamu diplomasisi ile halkla ilişkilerin benzerliklerini ortaya koymaktadır. *Dışa tek yönlü aktarma*; basına bilgi vermeyi amaçlayan ve yapılan işleri açıklama olmaksızın aktararak *basın ajansı* modeli ile benzeşmektedir. Yapılan etkinliklerin sebeplerinin detaylandırıldığı *kamuyu bilgilendirme* modeli ise ayrıntılı açıklamalar içeren *kendini tarif etme* ile benzerlik göstermektedir. *İki yönlü asimetrik* iletişimin karşı tarafı dinlemesi ancak kendinde değişime gitmemesi de benzer şekilde *bilgi edinme* modelinin karşı tarafa sadece dinlemeye yönelik önem vermesiyle örtüşmektedir. Son olarak karşı tarafı dinleyip kaynağın kendisinde değişimi gerektiren *iki yönlü simetrik* iletişim de *değişim ve iş birliği* modelinin de özünde var olan değişimle ortak noktada bulunmaktadır (Signitzer ve Coombs, 1992: 145). Özetle, *kendi kültürünü dışa tek yönlü aktarma*, tek yönlü ve propaganda benzeri bir model özelliği gösterirken *kendini tarif etme* de tek yönlü iknanın ikincil öneme sahip olduğu bir içeriğin aktarımını sağlamaktadır. *Bilgi edinme* iki yönlü iletişimden uzak sempati ve kabul konusunda ikna etmek için bilimsel planlama ve dönütü kullanmaktadır. Son olarak, *değişim ve iş birliği* ise iki yönlü biçimde dengeyi kuran ve olumlu sonuç üreten ve tarafların ikisinin de iletişim sürecinde kazandığı birleştirilmiş çabaları nitelemektedir (Signitzer ve Wamser, 2006: 454).

Çalışma kapsamında British Council Türkiye resmî internet sitesi içerikleri Peisert’in söz konusu modeli çerçevesinde betimsel ve tematik içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu analizin gerekliliği olarak üç tema belirlenmiş ve kurumsal kamu diplomasisi etkinlikleri ilgili temalara göre ayrı alt başlıklar altında ortaya konulmuştur. Temalar altında internet sitesinde yer alan ve belirli bir adlandırmaya sahip Türkiye’ye yönelik içerikler örneklem kapsamına alınmıştır. Böylesi bir yöntemin, belirtilen içeriklerin oransal karşılaştırmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Bu nedenle Türkiye konulu ya da teması dışındaki içerikler çalışmanın dışında tutulmuş ve incelenen içerikler de sadece temalar kapsamına girenler ile sınırlandırılmıştır.

Bu çalışmaya dair çeşitli kısıtlılıklar da bulunmaktadır. Araştırma öncesi British Council ile yaklaşık iki ay süresince telefon ve e-posta ile temasa geçilerek çalışma kapsamında yetkililerle derinlemesine mülakat yapılması talep edilmiş fakat talep, kuruluşun politikaları çerçevesinde kabul görmemiştir. Ayrıca kuruluşun faaliyetlerine ilişkin incelemenin kapsamının genişletilmesi amacıyla doküman incelemesi için kendilerinden belge talep edilmiş fakat bu talep de aynı gerekçeden kabul görmemiştir. Kuruluş, gerekli tüm bilgilerin kurumsal internet sitesinde yer aldığını iletmış ve bu sebeple içerik analizi 01.04.2023 ve 20.06.2023 tarihleri arasında ilgili sitede yer alan içeriklere uygulanmıştır. Bunlara ek, bu araştırma bağlamında aşağıdaki araştırma soruları yanıtlanmaya çalışılmıştır:

- British Council’ın Türkiye’deki kültürel diplomasi etkinliklerinde önemli gördüğü bir alan var mıdır?
- British Council’ın Türkiye’deki kültürel diplomasi etkinliklerinde benimsediği yaklaşım nedir?

Kültürel iletişim modeli ekseninde incelenen internet sitesi içerikleri, *eğitim-destek yönlendirme, kültür-sanat öncülüğü ve toplumsal katkı ve farkındalık* temaları altında ele alınacaktır.

4. Bulgular

4.1. Eğitim Destek ve Yönlendirme

British Council internet sitesi incelendiğinde Türkiye özelinde eğitim alanında çeşitli etkinliklerin gerçekleştirildiği görülmektedir.

Küresel ölçekte British Council birincil yürütücüsü konumunda olduğu International English Language Testing System (IELTS) hizmetini vermektedir. Bu kapsamdaki içeriklere bakıldığında IELTS’e yönelik bilgilendirmeler, IELTS kurs materyalleri, yurtdışı eğitim bilgilendirmeleri geniş yer tutmaktadır. Ayrıca Türkiye özelinde sınav etkinliklerinin ikna ediciliği artırmak amacıyla IELTS mezunu Volkan Kar’ın görüşlerinin olduğu metinde içerik olarak sunulmaktadır.

British Council, eğitime destek sağlamak amacıyla burs ve fon çalışmaları da yürütmektedir. Eğitim alanındaki iş birliklerinden *Kâtip Çelebi-Newton Fonu*, doktora öğrencilerinin değişim programına finansal destek sağlamaktadır. Burs kapsamında İngiliz hükümeti Türkiye’den öğrencilere, TÜBİTAK ise İngiltere’den gelen öğrencilere burs vermektedir. Bu fon kapsamındaki bir diğer program, akademi ve araştırma çevrelerindeki iş birliklerini teşvik eden *Profesyonel Gelişim ve Etkileşim (PDE) programı altındaki Research Environment Links (REL) Türkiye* programıdır. Türkiye’ye özgü düzenlenen bir diğer eğitim diplomasisi etkinliğine dair içerik kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık içeren *Bilimde Kadın STEM* bursudur. Burs kapsamında, University of Warwick iş birliği ile bilim, teknoloji, mühendislik ya da matematik alanlarında eğitim almak isteyen Türkiye’den 5 kadına eğitim imkânı sunulmaktadır.

İngilizce öğretmenlerinin mesleki gelişimine yönelik olarak Millî Eğitim Bakanlığı, British Council ve Sabancı Vakfı iş birliğiyle Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Topluluklarında (PDC) birlikte topluluk temelli bir yaklaşımın benimsendiği *Birlikte İngilizce* projesi Nisan 2023’te hayata geçirilmiştir. Tecrübe paylaşımı ve kültürel etkileşimin sağlanmasına dönük International Association of Teachers of English as a Foreign Language (IATEFL) konferansı da projenin tamamlayıcı unsuru olarak belirtilmiştir.

Tablo 6. British Council Eğitim Destek ve Yönlendirme Bağlamındaki Diplomasisi Etkinlikleri

Kamu Diplomasisi Etkinliği	İletişim Stratejisi
IELTS Volkan Kar Metni	Kendini Tarif Etme
Kâtip Çelebi-Newton Fonu Doktora Bursu_Vildan Bayram Metni	Kendini Tarif Etme
Profesyonel Gelişim ve Etkileşim (PDE) programı altındaki Research Environment Links (REL) Türkiye	Değişim ve İş Birliği
Bilimde Kadın STEM Bursu	Değişim ve İş Birliği
Birlikte İngilizce Programı	Değişim İş Birliği

Kaynak: (British Council Resmî İnternet Sitesi, 2023)

British Council internet sitesi eğitim ve ortaklık çerçevesinde incelendiğinde Türkiye özelinde toplam 5 içeriğin olduğu görülmüştür. İçeriklerin, iletişim stratejileri ile örtüşmelerine bakıldığında Peisert’in kültürel iletişim modeli çerçevesinde 3 içerik iki yönlü iletişim kapsamında karşılıklı anlayışı temel alan değişim ve iş birliği yaklaşımını benimserken, 2 içerikte tek yönlü bir tutumun benimsendiği kendini tarif etme yaklaşımının kullanıldığı görülmüştür. Son olarak tek yönlü içeriklerde kuruluşun Türkiye’deki faaliyetlerinde hedef kamuları iknâ etmek amacıyla tanık gösterme stratejisinin kullanıldığı da söylenebilir.

4.2. Kültür-Sanat Öncülüğü

British Council, Türkiye faaliyetleri incelendiğinde kültür-sanat etkinliklerine geniş yer ayrıldığı görülmektedir. Kuruluşun diplomasi faaliyetleri kapsamında Türkiye özelinde toplumun çeşitli kesimlerine hitap eden etkinlikler yer almaktadır.

Kültür-sanat alanında içerik bakımından ilk sırada yer alan çalışma Şubat 2023’te gerçekleştirilen ve engelli sanatçıların eserlerini sergilediği *Unlimited Forum, İstanbul* festivalidir. Diğer etkinlik Birleşik Krallık ve Türkiye’deki yaratıcı oluşumları bir araya getirmeyi hedefleyen hibe programı *Yaratıcı İş Birlikleri Programı* ile yaratıcı endüstriler alanında iyi örneklerin paylaşılmasını hedefleyen *Yaratıcı Endüstriler Uluslararası Politika Forumu*’nun yer aldığı söylenebilir.

ATÖLYE (Türkiye), Bios (Yunanistan) ve Nova Iskra (Sırbistan) ile Abdullah Gül Üniversitesi ortaklığında Yunus Emre Enstitüsü, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen *Connect for Creativity* projesi ve dijital

teknolojiler bağlamında kültür-sanat içeriklerine odaklanan *Tech4Culture* projesi içerikler arasında yer almaktadır. Ayrıca Birleşik Krallık’tan Wire ajansı ile Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü kültürel mirasın tanıtılması için 2019 yılında beraber çalışmışlardır. Diğer etkinlik *Nesta Yaratıcı Girişimcilik Programı* kapsamında Ankara Kalkınma Ajansı ortaklığında yaratıcı girişimcilere dönük eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Kültürel ve yaratıcı fikirlerin tartışıldığı *Remix Zirveleri*, özel etkinlik kapsamında ilk kez 29 Mart 2018 tarihinde ATÖLYE kuruluşu ortaklığında İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Uluslararası kültür-sanat etkileşimine imkân veren dijital sanat etkinliği *AltCity* 23 Ekim-5 Kasım 2017 tarihleri arasında İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Ayrıca internet sitesinde *Yaratıcı Platformlar Buluşuyor* etkinliği kapsamında Türkiye ve Birleşik Krallık’tan birçok yaratıcı platformun katıldığı ileri sürülmektedir. Ayrıca yaratıcı kültür endüstrilerine yönelik *Yaratıcı Platformlar Değişim Programı* da İstasyon (TED Üniversitesi Sosyal İnovasyon Merkezi) ile The FuseBox, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Yaratıcı Sektörler Uygulama-Araştırma Merkezi ile The Studio Loughborough Üniversitesi ve de PACE Çocuk Sanat Merkezi (İstanbul) ve Impact Hub Birmingham arasındaki iş birliklerinin kurulmasında aracılık etmiştir. Sinema sanatı bağlamında Kuirfest ortaklığında 25 Kasım 2017 tarihinde Türkiye’de LGBTİ+ temalı film üretimini teşvik etmek amacıyla *Kuir Kısalar* kısa film yarışması düzenlenmiştir.

Yaratıcı kültür endüstrileri ve sinema sanatının dışında edebiyat alanındaki çalışmalar arasında Türkiye’den ve Birleşik Krallık yazarlarının bir araya gelmesini *KEŞFET* projesi, Türkiye’den sanat kuruluşu Mixer’in öncülüğündeki 15 Eylül 2017 tarihli yazarların mesleki becerilerinin geliştirilmesi ve uluslararası izleyiciye ulaşılması kapsamında İngilizce yürütülen *Kültür Sanat Yazarlığı Atölye* çalışması içerikler arasında yer almaktadır. Yükseköğretim ve edebiyat konularında Yaşar Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı ortaklığındaki *Shakespeare Konferansı*, edebiyat profesyonellerinin bir araya geldiği ve 2013 yılında odak ülkenin Türkiye olduğu *Londra Kitap Fuarı* ve düşün hayatına yön veren yazarlar için 2016 yılında başlatılan *Yazarlar Buluşuyor* yazın alanındaki içerikler arasındadır.

Kültür-sanatın önemli bir alanı olan müzik dünyasından katılımcıları bir araya getiren *Selector Pro Konferansı*, 2018 yılında Hezarfen Ensemble ortaklığında katılım sağlanan *Bilkent Yeni Müzik Günleri*, İngiliz ve Türk kültürel etkileşimin örnekleri olarak içerikte yer almaktadır.

Tarih ve sanat bilincinin kazandırmaya yönelik açık erişimin sunulduğu sanal sergi *Duvarları Olmayan Müze* projesi İstanbul Modern iş birliğinde *Müzeler Konuşuyor Birleşik Krallık* programı kültür bağlamında yapısal temsiller arasında yer almaktadır. Pera Müzesi ve Cer Modern’de 2015 yılında gerçekleştirilen İngiliz sanatçı Grayson Perry sergisi ve de Birleşik Krallık sanatçıların eserlerinin Eylül-Kasım 2014 arası sergilendiği Çanakkale Bienali’de sanat severlere yönelik içerikler arasındadır. Son müze faaliyetleri de Sakıp Sabancı Müzesi ve Akbank sponsorluğundaki Türkiye’de ilk defa gerçekleştirilen İngiliz-Hint sanatçı *Anish Kapoor sergisidir*.

British Council, Türkiye’de kadınlara yönelik çeşitli kültür-sanat faaliyetleri de yürütmektedir. Bunlardan en kapsamlısı kadınlar ve kız çocuklar destelendiği ve cinsiyet eşitliği temasının benimsendiği *WOW Dünya Kadınlar Festivali İstanbul* etkinliğidir. *WOW* ile paralel işlerlikte ve sanatsal mükemmelliğe odaklanan *Benim Şehrim Benim Sesim projesi* ile cinsiyet eşitsizliği konusunda planlanan *Kadın Liderler Programı* katılımcılara bilgi ve tecrübe paylaşımı imkânı sunmuştur. Sanat ve edebiyat alanında Türkiye’den Yapı Kredi Kültür Sanat ile iş birliğinde gerçekleştirilen *Marina Warner Konuşmaları* da kadınları önceleyen bir diğer etkinliktir (<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/women-events>). Kadınları konu alan *Festival Alanı / Açık Radyo Konuşmaları*, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda yaratıcı sohbet ve yaklaşımları içerik kapsamında tutmaktadır. Ayrıca, toplumsal anlamda kadının güçlendirilmesi ve cinsiyet eşitliğini savunan *Kültürde Kadın Gücü Destek Programı* da Covid-19 pandemi döneminde kadın sanatçıları yaratıcı becerilerini geliştirilmesine yönelik bir içerik olarak yer almaktadır. Ayrıca Britanyalı kuruluş, Türkiye’deki 80. Yıl faaliyetleri kapsamında 80 kadına ait ilham veren hikayeleri dinlemek ve o kadınların başarılarını kutlamak amacıyla geliştirilen *Kesişen Yollar: 80 yılda değişen hayatlar* adlı projesini de yürütmektedir.

Tablo 7. British Council Kültür-Sanat Öncülüğü Bağlamındaki Diplomasisi Etkinlikleri

Kamu Diplomasisi Etkinliği	İletişim Stratejisi
Unlimited Forum (İstanbul)	Değişim ve İş Birliği
Yaratıcı İş Birlikleri Programı	Değişim ve İş Birliği
Yaratıcı Endüstriler Uluslararası Politika Forumu (Türkiye)	Değişim ve İş Birliği
Connect for Creativity	Değişim ve İş Birliği
Tech4Culture	Kendini Tarif Etme
Nesta Yaratıcı Girişimcilik Programı	Bilgi Edinme
Remix Academy Zirvesi İstanbul	Değişim ve İş Birliği
AltCity	Değişim ve İş Birliği
Yaratıcı Platformlar Değişim Programı	Değişim ve İş Birliği
Kuir Kısalar	Dışa Tek Yönlü Aktarma
KEŞFET – Öykü Projesi	Değişim ve İş Birliği
Kültür Sanat Yazarlığı Atölyesi	Değişim ve İş Birliği
Shakespeare Konferansı/E-Kitap Çalışması	Dışa Tek Yönlü Aktarma
Londra Kitap Fuarı	Dışa Tek Yönlü Aktarma
Yazarlar Buluşuyor Etkinliği	Bilgi Edinme
Selector Pro Konferansı	Değişim ve İş Birliği
Bilkent Yeni Müzik Günleri	Dışa Tek Yönlü Aktarım
Duvarları Olmayan Müze	Dışa Tek Yönlü Aktarım
Müzeler Konuşuyor Etkinliği	Değişim İş Birliği
Grayson Perry Sergisi	Dışa Tek Yönlü Aktarım
Çanakkale Bienali Katılımı	Dışa Tek Yönlü Aktarım
Anish Kapoor sergisi	Dışa Tek Yönlü Aktarım
Misafir Küratör Londra Yolcusu Programı	Değişim ve İş Birliği
WOW Dünya Kadınlar Festivali İstanbul	Değişim ve İş Birliği

Kültürde Kadın Gücü / Benim Şehrim, Benim Sesim Projesi	Değişim ve İş Birliği
Kadın Liderler Programı	Değişim ve İş Birliği
Marina Warner Konuşmaları	Bilgi Edinme
Festival Alanı / Açık Radyo Program Serisi	Bilgi Edinme
Kültürde Kadın Gücü Destek Programı	Bilgi Edinme
Kesişen Yollar: 80 yılda değişen hayatlar	Bilgi Edinme

Kaynak: (British Council Resmî İnternet Sitesi, 2023)

British Council internet sitesi kültür-sanat öncülüğü bağlamındaki içerikler incelendiğinde Türkiye özelinde toplam 30 içeriğin olduğu görülmüştür. İçeriklerin, iletişim stratejileri ile örtüşmelerine bakıldığında Peisert’in kültürel iletişim modeli çerçevesinde 15 içerik iki yönlü iletişim kapsamında karşılıklı anlayışı temel alan değişim ve iş birliği yaklaşımını, 8 içerik dışı tek yönlü aktarım yaklaşımı ile 6 içerik iki yönlü ancak asimetrik bir tutumun benimsendiği bilgi edinme yaklaşımını ve 1 içerik kapsamında da kendini tarif etme yaklaşımının kullanıldığı görülmüştür. Son olarak 6 içerik bağlamında kadınlar özelinde kültürel diplomasisi faaliyeti gerçekleştirildiği söylenebilir.

4.3. Toplumsal Katkı ve Farkındalık

Meslek yüksekokulları ve üniversitelerin moda tasarım alanlarını önceleyen, öğrencilerin girişimcilik yeteneklerinin geliştirilmesini amaçlayan ve katılımcılara finansman desteği de sunan *FEED-In Eğitim İş Birlikleri Programı* 2014-2015 döneminde Türkiye ve Birleşik Krallık’tan paydaşlar ile gerçekleştirilmiştir. British Council’ın Türkiye’deki fon çalışmalarından bir diğeri toplumsal kalkınma bakımından sanayi iş birliklerini alanında destekleyici program *Birleşik Krallık-Türkiye Yüksek Öğrenim ve Sanayi İş birliği Programı* 2012-2014 yılları arası eğitim ve bilim alanındaki projelere desteklemiştir.

Finansman desteği açısından yenilikçi araştırmaların üretilmesi ve yaygınlaştırılması teşvik etmek amacıyla British Council, Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında İngilizce öğrenimini ve öğretiminin geliştirilmesini hedeflediği çalışmada İngilizce öğretmenlerinin, politika yapımcıların ve profesyonellerin, Birleşik Krallık’taki

politika ve planlama süreçleriyle ilgili bilgi edinebilmesi için yüksek kaliteli araştırmalara erişiminin erişebilmesinin amaçlandığı *New Connections in English Medium Educaiton-Türkiye Araştırma Ortaklık Fonu* bünyesinde Türkiye’de *Türkiye’de Yüksek Öğretimde İngilizce’nin Yeri* başlıklı bir saha çalışması da gerçekleştirmiştir. Toplumsal kalkınma eksenindeki dil öğretimi konusunda Şubat-Mayıs 2013 döneminde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ile Türkiye’de ihtiyaç analizi temelli *Türkiye’de İngilizce Öğretimi* başlıklı rapor hazırlanmıştır. Yükseköğretim alanında Yükseköğretim Kurulu ve British Council ortaklığında Mart 2018’de İngilizce öğretimi, dil testleri, eğitim programları gibi alanlarda kalite standartlarını belirlemek ve izlemek için *Türkiye’de Yükseköğretimde İngilizce Eğitimi için bir Ulusal Kalite Çerçevesi Çalıştayı* gerçekleştirilmiştir. Türkiye’deki 18-30 yaş arası gençlerin istek ve beklentilerini konu alan *Next Generation Türkiye* raporu da gençlere yönelik politikaların iyileştirilmesinin hedeflendiği bir diğer çalışmadır. Yükseköğretim alanında Kasım 2020-Şubat 2021 arası Türkiye ve Birleşik Krallık arasındaki yükseköğretim ortaklıklarını hem ulusal hem de kurumsal düzeyde genişletmek ve çeşitlendirmek için yürütülen *Yükseköğretimde Birleşik Krallık-Türkiye Ortaklıklarının Güçlendirilmesi: Saha Araştırması* projesinde mevcut engellerin kaldırılması adına iki taraftan yükseköğretim alanından paydaşların katılımıyla yürütülmüştür. British Council, Türkiye’de İngilizce öğretimine katkı sunacak yönlendirici çalışmalar da gerçekleştirmektedir.

Üniversiteler nezdinde girişimcilik çalışmalarına destek sunan kuruluş, İstanbul Bilgi Üniversitesi ortaklığıyla *Moda Tasarımı ile Modanın Geleceği: Tasarım İş Dünyasıyla Buluşuyor*, moda sektöründe iş ve girişimcilik becerilerinin geliştirilmesi, genç yeteneklerin belirlenmesi ve desteklenmesi bir konferans olarak düzenlenmiştir. Konferanslardan bir diğeri Türkiye Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ortaklığında yükseköğretim ve sanayi iş birliğinin geliştirilmesine odaklanan *Birleşik Krallık-Türkiye Bilgi Ortaklığı Konferansı* yürütülmüştür. Eğitim alanında finansman sağlayan Newton-Kâtip Çelebi fonunun bir alt programı *Newton-Kâtip Çelebi Fonu Mesleki Gelişim ve Bağlantı Kurma Programı* kamu ve özel girişimlerin destekleri ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nin araştırma

kapasitesinin geliştirilmesine katkı sunmanın planlandığı bir etkinlik olarak içerikte yer almaktadır. Eğitim sektöründeki istihdam konusunda ise Türkiye ve yakın coğrafyadaki ülkelerin eğitim politikalarının doğru ve etkili yönetilmesine katkı sunmak amacıyla *İstihdam Edilebilirliğe Yönelik Yükseköğrenim* projesi yürütülmüştür.

Lise öğrencilerine burs imkânı sunan *Bilime Susamak* projesi, Türkiye’de düzenlenen ve toplumsal farkındalık geliştirmeyi amaçlayan *Herkes için Bilim Konuşmaları* iki ülkenin kurum ve kuruluşlarının katılımıyla düzenlenmiştir. Ayrıca kadınların toplumsal yaşamdaki konumlarına yönelik Mayıs 2016’da *Bilim Kadınları Konuşuyor Bursa* etkinliği, bilim ve kadın temalı Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ile Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) verilerine dayanan *Bilime Yön Veren Kadınlar* projesi de toplumsal ölçekte önemli görülen çalışmalar arasında yer almaktadır. Sosyal girişimler üzerine küresel ölçekteki çalışmaların Türkiye’de bölümünde TED Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ortaklığında sosyal ve çevresel sorunları ele alan ve toplumlar için olumlu değişim yaratmak amacıyla, sosyal girişimlerin geliştirilmesini hedeflediği *Türkiye’de Sosyal Girişimlerin Durumu* raporu da hazırlanmıştır. Sosyal boyuttaki kadınlara dönük kuruluşun Türkiye’deki etkinliklerinin 80. yılı onuruna British Council eğitim ve değişim tecrübesi olan kadınların anlatıldığı 80 Yıl 80 Kadın projesi kamu diplomasisi anlamında dikkat çeken başka bir etkinlik olarak görülebilir.

British Council küresel boyuttaki iklim değişikliği konusunda toplumların farkındalık düzeylerinin artırılması amacıyla da çeşitli program ve projeler düzenlemektedir. Bu projeler arasında Türkiye’ye özgü, Birleşik Krallık mezunlarının iklim projelerine hibe desteği sağlayan hibe programları, çevre dostu moda tasarımlarını teşvik eden dijital ve fiziksel gerçekleştirilen *Fashion Open Studio* programı, Türkiye’den iklim değişikliği konusunda çalışacak lisansüstü öğrencilere İngiliz üniversitelerinde bir yıllık burs sunan *Yeşil Kariyer* programı ile sanat, kültür ve iklim temalarında Türkiye ve Birleşik Krallık’tan profesyoneller ile ulusal ve yerel yönetimler, özel sektör, gençlik ağları ve sivil toplum temsilcilerini buluşturan *Yuvarlak Masa Toplantısı* etkinliği düzenlenmiştir.

Tablo 8. British Council Toplumsal Katkı-Farkındalık Bağlamındaki Diplomasisi Etkinlikleri

Kamu Diplomasisi Etkinliği	İletişim Stratejisi
FEED-In Eğitim İş Birlikleri Programı	Değişim ve İş birliği
Birleşik Krallık-Türkiye Yüksek Öğrenim ve Sanayi İş birliği	Değişim ve İş Birliği
New Connections in English Medium Education (EME) – Türkiye Araştırma Ortaklık Fonu	Bilgi Edinme
Türkiye’de İngilizce Öğretimi Araştırması	Bilgi Edinme
Türkiye’de Yükseköğretimde İngilizce Eğitimi için bir Ulusal Kalite Çerçevesi Çalıştayı	Bilgi Edinme
Next Generation Türkiye Araştırması	Bilgi Edinme
Yükseköğretimde Birleşik Krallık-Türkiye Ortaklıklarının Güçlendirilmesi: Saha Araştırması	Değişim İş Birliği
Moda Tasarımı ile Modanın Geleceği: Tasarım İş Dünyasıyla Buluşuyor	Bilgi Edinme
Birleşik Krallık-Türkiye Bilgi Ortaklığı Konferansı	Değişim İş Birliği
Unicorn Şehrin Etkinliği	Değişim İş Birliği
Newton-Katip Çelebi Fonu Mesleki Gelişim ve Bağlantı Kurma Programı	Değişim ve İş Birliği
İstihdam Edilebilirliğe Yönelik Yükseköğrenim	Bilgi Edinme
Bilime Susamak	Bilgi Edinme
Herkes için Bilim Konuşmaları	Değişim ve İş Birliği
Bilim Kadınları Konuşuyor	Bilgi Edinme
Bilime Yön Veren Kadınlar	Bilgi Edinme
Türkiye’de Sosyal Girişimlerin Durumu	Bilgi Edinme
80 Yıl 80 Kadın Projesi	Bilgi Edinme
Fashion Open Studio	Bilgi Edinme
Yeşil Kariyer	Bilgi Edinme
Yuvarlak Masa Toplantısı	Değişim ve İş Birliği

Kaynak: (British Council Resmî İnternet Sitesi, 2023)

British Council internet sitesi toplumsal katkı ve farkındalık kapsamına giren içerikler incelendiğinde Türkiye özelinde toplam 21 içeriğe ulaşılmıştır. İçeriklerin, Peisert’in kültürel iletişim modeli çerçevesinde 8 içerik iki yönlü iletişim kapsamında karşılıklı anlayışı temel alan değişim ve iş birliği yaklaşımını ve 13 içerik de iki yönlü ancak asimetric bir tutumun benimsendiği bilgi edinme yaklaşımının kullanıldığı görülmüştür.

SONUÇ

Kamu diplomasisinin alt birimleri eğitim ve kültür diplomasisi alanında başta Birleşik Krallık olmak üzere İngiliz kültürünün uluslararası boyutta tanıtımını ve kültürler arası diyalogun geliştirilmesi konusunda çalışan British Council, tarihsel bağlarının olduğu Türkiye’de kültürel diplomasi faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bu bağlamdaki diplomasi faaliyetleri kuruluşun nitelikleri çerçevesinde kamu diplomasisi bağlamına giren kültürel diplomasisi başlığı altında üç tema kapsamında incelenmiştir. Araştırma neticesinde ulaşılan sonuçlar şu şekildedir;

British Council, Türkiye’de eğitim alanındaki etkinliklerinde baskın unsur olarak yabancı dil sınavlarını ve sınavlara yönelik materyallerin paylaşılmasını gördüğü anlaşılmaktadır. Sınavlarda baskın güç ve tek merkez olma statüsünü kültür-sanat ve toplumsal etkinliklerin desteği ile korumaya çalıştığı düşünülmektedir.

Türkiye’de çalışmalarında British Council, Türkiye’de kültür-sanat öncülüğü ve toplumsal katkı ve farkındalık bağlamındaki etkinliklerin, toplumsal konulara ilişkin tartışmaları yönlendirici etkisi olduğu düşünülen etkinliklerin geniş bir orana sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9. British Council Kültürel Diplomasi Etkinliklerinin Toplamı

	Kültür Model Yaklaşımları				Toplam
	Tek Yönlü		İki Yönlü		
	Dışa Tek Yönlü	Kendini Tarif Etme	Bilgi Edinme	Değişim-iş Birliği	
Temalar					
Eğitim Destek ve Yönlendirme	-	2	-	3	5
Kültür-Sanat Öncülüğü	8	1	6	15	30
Toplumsal Katkı ve Farkındalık	-	-	13	8	21
Toplam	8	3	19	26	56

İnternet sitesi üzerinden ulaşılan içerikler temalara ayrıldığında 5 içerik eğitim destek ve yönlendirme, 30 içerik kültür-sanat öncülüğü ve 21 içerik de toplumsal katkı

ve farkındalık kapsamına girdiği görülmüştür. Bu bağlamda eğitime ilişkin içerikler %8,93’ü, kültür-sanat teması %53,57 ve toplumsal farkındalık temasına girenler de %37,5 oranı ile toplam içerik kapsamında yer almaktadır. Bu çerçevede British Council’ın Türkiye’ye yönelik kültürel diplomasisi stratejisinde kuruluş gerekçelerinin temeli teşkil eden dil öğretimi alanından ziyade kültür-sanat ve toplumsal katkıya yönelik çalışmaların geniş yer tuttuğu görülmüştür. Ayrıca British Council, kültürel diplomasi etkinlikleri çerçevesinde Kültürel İletişim Modeli yaklaşımlarından tümünü kullanma eğilimi göstermiştir. İnternet sitesindeki 8 içerik dışı tek yönlü aktarım, 3 içerik kendini tarif etme, 19 içerik bilgi edinme ve de 26 içerik değişim iş birliği yaklaşımları çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu bağlamda dışı tek yönlü iletişim stratejisinin benimsendiği içeriklerin genel içerisindeki oranı %19,64 olurken iki yönlü iletişim anlayışını takip eden içerikler %80,36 oranına erişmiştir. Bu bilgiler ışığında British Council’ın Türkiye’ye yönelik kültürel diplomasisi stratejisinde iki yönlü iletişim anlayışının ağırlık kazandığı görülmüştür.

Tüm alanlardaki faaliyetlerde günceli yakalamak ve yabancı halkların toplumsal sorunlara yönelik farkındalığını geliştirmeği amaç edindiği söylenebilir. Ayrıca British Council, Türkiye’deki etkinliklerinin genel incelendiğinde kurumsal ve toplumsal meşruiyetini sağlamak adına yerel unsurlar ve devlet kurumları ile iş birlikleri gerçekleştirmiştir. Böylesi iş birliklerinin, yumuşak güç bağlamında çalışan kuruluşun yabancı halkların gözünde meşruiyet ve itibar kazanma amacına hizmet ettiği düşünülmektedir. Ayrıca, British Council toplumun her kesime yönelik çalışmalar yürütmesine karşın engelliler, kadınlar, kız çocukları ve cinsel yönelimi farklı bireylere dair içeriklere ayrı bir önem atfettiği de görülmüştür. Bu durumun temelinde de Türkiye’de ilgili kesimlere yönelik olumlu yaklaşım kısıtlılığının olduğu varsayılabilir.

Kamu diplomasisinin önemli boyutu olan kültürel diplomasiyi, Türkiye’de uzun yıllar faaliyette bulunan yabancı bir kültür kuruluşu özelinde incelemek hem incelenen kuruluşun orijinalliği açısından hem de halkla ilişkiler çalışmalarında önemli bir yere sahip olan Mükemmel Halkla İlişkiler Modeli ve bu bağlamda geliştirilen Kültürel İletişim Modeli’nin işlerliğini göstermek bakımından önemlidir. Nitekim tematik ve betimsel analizi bir model üzerinden gerçekleştirmek uygulama

DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36

açısından da farklılık ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın, alan yazına yapılacak diğer çalışmalara da örnek teşkil etmesi de beklenmektedir.

KAYNAKÇA

ANHOLT, Simon (2011). "Beyond the Nation Brand:The Role of Image and Identity in International Relations," *Exchange: The Journal of Public Diplomacy*. 2 (1). p.6-12.

ARI, Tayyar (2009). *Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika*.8. bs. İstanbul: MKM Yayıncılık.

ARSAVA, A. Füsun (2012). “Uluslararası hukukta güç ve hukuk ilişkisi”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 3(10), s. 351-380.

ATABAY, Mithat (2022). “İngiliz Kültür Heyeti’nin Çanakkale’deki Faaliyetleri”, *Journal of Anglo-Turkish Relations*, 3 (1), s.69-77.

BABAOĞLU, Resul (2019). “British Council, Köy Enstitüleri ve Savaş Ortamında Kültürel Diplomasinin Yollarını Aramak”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 34 (1), s.23-48.

BEELEY, Harold (1971). “The Changing Role of British Propaganda”, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 398 (1), p.124-129.

BÜYÜKGÖZE, Hilal (2016). “Bir Etki Aracı Olarak Türk Yükseköğretiminin ‘Yumuşak Güç’ Bağlamında İncelenmesi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), s. 41-49.

CULL, Nicholas J. (2008). “Public Diplomacy: Taxonomies and Histories”, *The Annals of the Academy of Political and Social Science*, 616, p. 31-54.

CULL, Nicholas J. (2009). *Public Diplomacy Before Gullion*, (Editors.), Nancy Snow and Philip M. Taylor. *Handbook of Public Diplomacy*, NY: Routledge.

CULL, Nicholas J. (2009). *Public Diplomacy: Lessons from the Past*, Los Angeles: Figueroa Press.

- DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36
- ÇAMIR, Mehmet (2009). Yumuşak Güç Kavramı ve Türk Dış Politikasında Yumuşak Güç, Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ÇAVUŞ, Tuba (2012). *Dış Politikada Yumuşak Güç Kullanımı ve Türk Dış Politikası*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- EKŞİ, Muharrem (2017). “Turkey’s Cultural Diplomacy And Soft Power Policy Toward The Balkans”. *Karadeniz Araştırmaları*, 14 (55), p.189-208.
- EREN, Ebru (2018). *Türk Eğitim Anlayışına Göre Fransızca Dil Bilgisi Öğretimi: Eğitim Politikaları, Toplumsal-Kültürel ve Dil Ötesi Etmenler*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- GONESH, Ashvin ve MELISSEN, Jan (2005). *Public diplomacy: Improving practice*. Netherlands: Institute of International Relations, Clingendael.
- GÖNLÜBOL, Mehmet (2000). *Uluslararası Politika*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- GYORGY, Szondi (2009). *Central and Eastern European Public Diplomacy*. NANCY, Snow ve PHILIP, M. Taylor (Editors), *Handbook of Public Diplomacy* içinde (p.305). New York: Routledge.
- KALIN, İbrahim (2011). “Soft power and public diplomacy in Turkey”. *Perceptions: Journal of International Affairs*, 16 (3), s. 5-24.
- KÖMÜR, Gökhan (2020). “Yumuşak güç unsuru olarak kamu diplomasisi”, *International Journal of Politics and Security*, 2(3), s. 89-115.
- Lee, S. (2008). “Çin’in Yumuşak Gücünün Sınırları”, *Stratejik Analiz, Nisan*, s.57-64.
- LEEPER, Reginald (Rex) (1935). “British Culture Abroad”, *The Contemporary Review*, 148, p.201-207.
- LENCZOWSKI, John (2009). *Cultural Diplomacy, Political Influence, and Integrated Strategy*. J. M. Waller (Editor) *Strategic Influence: Public Diplomacy, Counterpropaganda, and Political Warfare* içinde, (p.74-100). Washington, DC: Institute of World Politics Press.

- DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36
- LEONARD, Mark, STEAD, Catherine ve SMEWING, Conrad (2002). Public Diplomacy. V:8, London: The Foreign Policy Centre.
- MELISSEN, Jan (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice, Jan Melissen (Editors) The New Public Diplomacy. Studies in Diplomacy and International Relations içinde (p.3-27). London: Palgrave Macmillan.
- MITCHELL, J.H. (1986). International Cultural Relations. London: Allen and Unwin.
- NYE, Joseph (2005). Soft power and higher education. Educause: Forum for the future of higher education. Retrieved from <https://library.educause.edu/resources/2005/1/soft-power-and-higher-education>.
- NYE, Joseph S. Jr. (2008). “Public Diplomacy and Soft Power”, The American Academy of Political and Social Science: The ANNALS, 616, p.94-109.
- NYE, S. Joseph (2008). The Powers to Lead. Oxford: Oxford University Press.
- ÖZEL, Meltem (2021). Kamu Diplomasisi Türü Olarak Eğitim Diplomasisi Bağlamında Erasmus+ Değişim Programı, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli.
- PARSONS, Anthony D. (1985). “Vultures and Philistines: British Attitudes to Culture and Cultural Diplomacy”, *International Affairs-Royal Institute of International Affairs*, 61 (1), p.1-8.
- PETERSON, G. Peter (2002). “Public Diplomacy and the War on Terrorism”, *Foreign Affairs*. 81 (5), p. 74-94.
- PIGMAN, Geoffrey (2010). Contemporary Diplomacy, 1st Ed., Polity.
- RYNIEJSKA-KIELDANOMICS, Marta (2009). Cultural Diplomacy as a Form of International Communication. University of Wroclaw: Institute for Public Relations. Retrieved from <https://instituteforpr.org/cultural-diplomacy-international-communication/>
- SANCAR, Gaye Aslı (2012). Uluslararası Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi: Türkiye İçin Bir Model Önerisi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36

SANDERS, M. L. (1975). “Wellington House and British Propaganda During the First World War”, Historical Journal, 8 (1), p. 119-46.

SIGNITZER, Benno ve COOMBS, Timothy (1992). “Public Relations and Public Diplomacy: Conceptual Convergences” Public Relations Review. 18 (1), p.137-147.

SIGNITZER, Benno ve Wamser, Carola. (2006). Public Diplomacy: A specific Governmental Public Relations Function. Carl H. Botan & Vincent Hazelton (Editors). Public Relations Theory II içinde Chapter 17. New Jersey: Lawrence Erlbaum.

SNOW, Nancy ve TAYLOR, M. Philip (Eds.) (2009) Handbook of Public Diplomacy. New York: Routledge.

SZONDI, Gyorgy (2008), “Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences”, Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

YAĞMURLU, Aslı (2007). “Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi” İletişim Araştırmaları Dergisi, 5(1), s.9-38.

YILDIRIM BECERİKLİ, Sema (2005). Uluslararası Halkla İlişkiler. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

YILMAZ, Sait (2008). Güç ve Politika. İstanbul: Alfa Basım Yay. Dağ. Ltd. Şti.

WILSON, Ernest J. (2008). “Hard Power, Soft Power, Smart Power”, The American Academy of Political and Social Science: The ANNALS,616, p. 110-124.

İNTERNET KAYNAKLARI

British Council Altcity Istanbul Etkinliği:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/creative-economy/altcity>
 Erişim Tarihi: 21.05.2023.

British Council Aptis: <https://www.britishcouncil.org.tr/exam/aptis> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

British Council Benim Şehrim, Benim Sesim Projesi:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/womenpowerinculture/wo>

DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36

menpowerinculture-programme-wow-my-city-my-voice Erişim Tarihi: 25.05.2023.

British Council Bilimde Kadın STEM Bursları: <https://www.britishcouncil.org.tr/study-uk/scholarships-women-stem> Erişim Tarihi: 15.05.2023.

British Council Birlikte İngilizce Projesi: <https://www.britishcouncil.org.tr/english-together> Erişim Tarihi: 30.05.2023.

British Council Bursları: <https://www.britishcouncil.org.tr/study-uk/scholarships-financial-support> Erişim Tarihi: 16.05.2023.

British Council Connect For Creativity: <https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/creative-economy/connect-for-creativity> Erişim Tarihi: 18.05.2023.

British Council Doktora Burs Programı (Vildan Bayram Metni): <https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/education/newton-katip-celebi-fund/phd> Erişim Tarihi: 30.05.2023.

British Council Birleşik Krallıkta Eğitim: <https://www.britishcouncil.org.tr/study-uk> Erişim Tarihi: 15.05.2023.

British Council Edebiyat Etkinlikleri (Yazarlar Buluşuyor, Kültür Sanat Yazarlığı, Londra Kitap Fuarı, Shakespeare Konferansı ve KEŞFET): <https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/literature> erişim Tarihi: 23.05.2023.

British Council Eğitim Burs Programları ve Sosyal Araştırmaları: <https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/education> Erişim Tarihi: 29.05.2023.

British Council Görsel Sanatlar Etkinlikleri (dijital Müze, Anish Kapoor, Çanakkale Koleksiyon Sergisi, Müze Etkinlikleri): <https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/visual-arts> Erişim Tarihi: 25.05.2023.

British Council İklim Çalışmaları Destekleri ve Etkinlikleri: <https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/climate-connection> Erişim Tarihi: 02.06.2023.

British Council İngilizce Öğrenin: <https://www.britishcouncil.org.tr/english> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36

British Council Kadın Liderler Programı:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/womenleadersprogramme>
 Erişim Tarihi: 26.05.2023.

British Council Kadın Sanatçılar Destek Programı:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/womenpowerinculture/grant-scheme-women-artists> Erişim Tarihi: 27.05.2023.

British Council Kesişen Yollar: 80 yılda değişen hayatlar:
<https://www.britishcouncil.org.tr/about/80years-crossing-paths> Erişim Tarihi: 03.06.2023.

British Council Kuir Kısalar ve Sir Ian McKellen Etkinlikleri:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/film> Erişim Tarihi: 22.05.2023.

British Council Mezunlar Bilgisi: <https://www.britishcouncil.org.tr/study-uk/alumni-awards-2023> Erişim Tarihi: 15.05.2023.

British Council Mezunlar Platformu: <https://www.britishcouncil.org.tr/study-uk/alumni-network> Erişim Tarihi: 15.05.2023.

British Council Misafir Küratör Değişim Programı:
<https://www.britishcouncil.org.tr/about/blog/guest-curator-goes-to-london>
 Erişim Tarihi: 03.06.2023.

British Council Müzik Etkinlikleri (Selector Pro ve Hezarfen Ensemble):
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/music> Erişim Tarihi: 25.05.2023.

British Council Remix Academy İstanbul Etkinliği:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/creative-economy/remix-academy-istanbul> Erişim Tarihi: 20.05.2023.

British Council Sanat Alanındaki Çalışmalar:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts> Erişim Tarihi: 18.05.2023.

British Council Sınavlar: <https://www.britishcouncil.org.tr/exam> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

British Council Tech4Culture İş birliği:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/creative-economy/tech4culture> Erişim Tarihi: 19.05.2023.

DOĞAN, Okan ve IŞIK, Gülcan (2024). Türkiye’de İngiliz Kültürel Diplomasi Varlığı: British Council. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 12 (1), 1-36

British Council Türkiye’de İngilizce Öğretimi Araştırması:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/education/research> Erişim Tarihi: 30.05.2023.

British Council Unicorn Şehri’nde Etkinliği:
<https://www.britishcouncil.org.tr/about/blog/brand-of-the-year/future-journalism> Erişim Tarihi: 04.06.2023.

British Council Volkan Kar Metni:
<https://www.britishcouncil.org.tr/exam/ielts/stories/volkan-kar> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

British Council Yurtdışı Eğitim: <https://www.britishcouncil.org.tr/exam/ielts/study-abroad> Erişim Tarihi: 10.05.2023.

British Council WOW Dünya Kadınlar Festivali:
<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/arts/wow-istanbul-2022> Erişim Tarihi: 26.05.2023.

Yazarların çalışmaya katkı oranları eşittir.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.